

АУДІОВІЗУАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ РОЗШИРЕННЯ СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

AUDIOVISUAL MATERIALS AS AN EFFECTIVE MEANS OF EXPANDING THE VOCABULARY OF HIGH SCHOOL STUDENTS

У даній статті досліджується роль аудіовізуальних матеріалів у розширенні лексичного багажу старшокласників на уроках англійської мови. Визначено мету дослідження, яка полягає у вивченні переваг та потенційних викликів, пов'язаних з інтеграцією аудіовізуальних матеріалів у навчальний процес у старшій школі. Основна увага зосереджується на інтеграції сучасних технологій у освітній процес, що суттєво сприяє розширенню та збагаченню словникового запасу учнів старшої школи. Підкреслюється важливість наявності у вчителів, зокрема англійської мови загальноосвітніх закладів I-III ступенів, медіа компетентності для використання на уроках аудіовізуальних матеріалів. Проаналізовано дослідження вітчизняних та зарубіжних методистів і психологів. У статті наведено аналіз негативних аспектів, пов'язаних з використанням аудіовізуальних матеріалів в освітньому процесі: питання авторського права, забезпечення рівного доступу для всіх учнів, потреба у відповідній технологічній інфраструктурі в деяких регіонах, дотримання балансу між аудіовізуальними матеріалами і традиційними, міжособистісними методами навчання. Детальний аналіз цих негативних аспектів може допомогти розуміти важливість виваженого підходу до використання аудіовізуальних матеріалів для розширення словникового запасу учнів старшої школи. Підкреслюється важливість відбору відповідних матеріалів та створення належних методичних комплексів для досягнення найкращих результатів. У статті пропонуються практичні поради для вчителів старшої школи, які бажають використовувати аудіовізуальні матеріали для покращення навчання та розширення словникового запасу учнів. Також, у статті висвітлюється важливість взаємодії між викладачами та учнями під час використання аудіовізуальних ресурсів для досягнення найкращих результатів навчання. Результати дослідження показали, що аудіовізуальні матеріали можуть допомогти старшокласникам, які вивчають англійську мову, покращити свої лексичні знання. Було зроблено висновок, а також запропоновано перспективи для майбутніх досліджень по цій темі.

Ключові слова: комунікація, контекст, мультисенсорне сприйняття, лексика, аудіовізуальні матеріали.

This article examines the role of audiovisual materials in expanding the vocabulary of high school students in English lessons. The purpose of the research has been determined, which is to study the advantages and potential challenges associated with the integration of audiovisual materials into the educational process in high school. The main focus is on the integration of modern technologies into the educational process, which significantly contributes to the expansion and enrichment of the vocabulary of high school students. The importance of media competence for the use of audiovisual materials at lessons among teachers, in particular, of English language in general education institutions of the I-III degrees, has been emphasized. The research of national and foreign methodologists and psychologists has been analyzed. The article provides an analysis of negative aspects related to the use of audiovisual materials in the educational process: copyright issues, ensuring equal access for all students, the need for appropriate technological infrastructure in some regions, maintaining a balance between audiovisual materials and traditional, interpersonal teaching methods. A detailed analysis of these negative aspects can help to understand the importance of a balanced approach to the use of audiovisual materials to expand the vocabulary of high school students. The importance of selecting appropriate materials and creating appropriate methodological complexes to achieve the best results has been emphasized. The article offers practical advice for high school teachers who wish to use audiovisual materials to enhance learning and expand students' vocabulary. Also, the article highlights the importance of interaction between teachers and students when using audiovisual resources to achieve the best learning outcomes. The results of the study showed that audiovisual materials can help high school English learners improve their lexical knowledge. A conclusion has been made, and prospects for future research on this topic have been suggested.

Key words: communication, context, multi-sensory perception, vocabulary, audiovisual materials.

УДК 373.011.3-052:37.091.33-028.17-028.22(045)
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/64.1.13>

Кирлик О.В.,
студентка II курсу магістратури
гуманітарного факультету
Мукачівського державного університету

Вступ. Освіта в середній загальноосвітній школі, традиційно зосереджена на підручниках, лекціях і письмових матеріалах. Але для покращення якості знань, вмінь та навичок старшокласників навчальний процес тепер повинен інтегруватися з сучасними інноваційними методами. Одним з таких методів, що набуває все більшого визнання, є використання на уроках англійської мови аудіовізуальних матеріалів як потужного інструменту для розширення словникового запасу старшокласників.

Мова є фундаментом комунікації, тому багатий словниковий запас є необхідним для успішного та вільного самовираження. Для старшокласників формування широкого лексичного багажу має вирішальне значення, оскільки воно покращує їхні навички письма, розуміння прочитаного та комунікативні здібності.

Сьогодні, в епоху цифрових технологій, коли аудіовізуальні матеріали є легкодоступними, використання таких ресурсів може суттєво сприяти розширенню та збагаченню словникового запасу

учнів старшої школи. Візуальні та аудіоелементи допомагають закріплювати нові слова та вирази, а також розкривати їх семантичні відтінки у реальних контекстах. Це робить процес вивчення мови більш цікавим та ефективним для учнів.

Більше того, використання аудіовізуальних ресурсів допомагає учням розширювати свої знання про культуру, суспільство та історію інших країн, оскільки вони можуть вивчати мову через мультимедійні матеріали, включаючи фільми, документальні стрічки, інтерв'ю та інше. Це сприяє формуванню глибокого розуміння і міжкультурної компетентності учнів.

Постановка проблеми в загальному вигляді.

Проблема, що розглядається в цій статті, стосується ефективності використання аудіовізуальних матеріалів для розширення словникового запасу старшокласників. Основне запитання полягає в тому, чи можуть ці мультимедійні ресурси ефективно залучати учнів, забезпечувати контекст для розуміння слів і призводити до значного розширення словникового запасу, що в кінцевому підсумку також покращить їхні мовні навички та академічну успішність.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Актуальність використання аудіовізуальних матеріалів у вивченні мови та оволодінні іноземним словниковим запасом розглянуто в наукових працях наступних вчених: Цзуні Ден (Zongyi Deng), Беніко Мейсон, Норберт Шмітт, Фредріка Столлер, Ана Перес-Санчес. Серед вітчизняних науковців, що досліджували цю тему слід зазначити: Н. Бровко, С. Ніколаєва, О. Зубченко, Ю. Плотинський, А. Вербицький, Ю. Поздрань, О. Тарнопольський, Н. Коломієць та інші. Проте варто зазначити, що практичні аспекти використання аудіовізуальних засобів для розширення словникового запасу залишаються недостатньо вивченими, що зумовлює актуальність даного дослідження.

Мета дослідження полягає у вивченні переваг та потенційних викликів, пов'язаних з інтеграцією аудіовізуальних матеріалів у навчальний процес у старшій школі, щоб вирішити важливу проблему розвитку словникового запасу на цьому вирішальному етапі академічної подорожі учня.

Формулювання цілей статті (постановка завдання):

- Дослідити вплив аудіовізуальних матеріалів на розширення словникового запасу старшокласників;
- Дослідити потенціал залучення аудіовізуальних матеріалів у навчанні в середній школі;
- Визначити найкращі практики інтеграції аудіовізуальних матеріалів у навчальні програми середньої школи;
- Оцінити потенційні виклики та обмеження використання аудіовізуальних ресурсів у навчанні лексики;

- Надати практичні рекомендації для викладачів.

Виклад основного матеріалу. Всім відомо, що освічена людина – це та, яка може висловлювати свою думку на різні теми. Однак без багатого словникового запасу, людина може стикатися з обмеженнями в точності і ефективності вираження своїх ідей. Саме тому вчитель англійської мови на своїх уроках повинен враховувати важливість розширення лексичного запасу старшокласників наряду із тренуванням граматичних структур та розвитком комунікативних навичок. Урізноманітнення процесу вивчення нових лексичних одиниць може бути досягнуто шляхом інтеграції сучасних комп'ютерних технологій, які є невід'ємною складовою повсякденного життя підлітків [1].

Використання сучасних технологій у навчальному процесі спрямоване на створення зацікавленості старшокласників і підвищення ефективності навчання. Зокрема, використання аудіовізуальних матеріалів дозволяє створити освітній процес, що характеризується відсутністю напруги або надмірного психологічного навантаження на учнів [2].

Виділяють декілька основних переваг використання аудіовізуальних матеріалів для розширення словникового запасу. Важливо враховувати, що ці переваги не лише поліпшують якість навчання, але і сприяють більш ефективному розвитку мовних навичок.

Вимова є важливим аспектом вивчення мови, і аудіовізуальні матеріали можуть відігравати вирішальну роль у покращенні вимови старшокласників. Саме під час перегляду відеороликів учні знайомляться та покращують сприйняття автентичної мови. Таким чином вони починають краще сприймати та усвідомлювати звуки мови, що допомагає їм вдосконалювати свою артикуляцію та зразу вивчати слова із правильним наголосом.

Сучасний світ є візуально орієнтованим, тому захоплююча візуалізація є наступною перевагою аудіовізуальних матеріалів. Фільми та відео призначені для того, щоб привернути увагу глядачів за допомогою захоплюючих візуальних образів. Як відомо, візуальні стимули сприяють навчанню та запам'ятовуванню. Наведемо приклад відео для старшокласників:

Назва відео: "Word Explorers: Unveiling Advanced Vocabulary"

Опис: Відео розпочинається з групи старшокласників, які вирушають у віртуальну подорож, щоб дослідити світ англійських слів. Вони потрапляють у магічний казковий ліс, де кожне слово є особистістю, яка відображає його значення.

Приклад 1: Слово "Ubiquitous" зображено як жовтий птах, який може бути знайдений скрізь. Старшокласники дізнаються, що це слово вказує на щось загально поширене або всюди присутнє.

Приклад 2: Слово "Esoteric" представлено у вигляді таємничої книги зі світлом, яке сяє з неї. Учні вивчають, що це слово вказує на щось таємниче та приховане від багатьох.

Приклад 3: В Африці, в лісі, дослідник дізнається про слово "Sylvan," коли спостерігає за життям лісу та його спокійною природою [2].

Кожне слово супроводжується англійською вимовою та докладним поясненням його значення та вживанням. Потім старшокласники використовують нові слова у реченнях та спостерігають за їх взаємодією з іншими словами у відео.

Ця відеоанімація спрямована на старшокласників і включає більш складні слова, що допомагають розширити їхній словниковий запас та розвивати навички вживання слів у правильних контекстах [3].

Включаючи аудіовізуальні матеріали до лексичних уроків, учні можуть асоціювати слова з яскравими образами, що робить процес навчання більш захоплюючим і таким, що запам'ятовується. Наприклад, перегляд документального фільму про природу може познайомити учнів з широким спектром описових слів та фраз, пов'язаних з різними екосистемами, флорою та фауною, таких як *despite the urbanization, way to break through, wild environmental, to exist, organisms, giant redwood trees, land-dwelling animals*. Це допомагає їм легко засвоїти нову лексику і пов'язати її з реальним контекстом.

Принагідно є доречним згадати про не перш важливу позитивну рису використання аудіовізуальних засобів на уроках англійської, а саме контекстуальне використання лексичних одиниць. Кожне слово має своє значення, відтінки та вживання. Аудіовізуальні матеріали пропонують старшокласникам можливість розуміти лексику в контексті, тим самим даючи їм змогу розуміти тонкощі вживання слів незначні відмінності у вживанні слів. Завдяки контекстному навчанню учні бачать, як слова природно вживаються в розмовах, промовах чи інтерв'ю, що допомагає їм краще розуміти значення слів і структуру речень. Спостерігаючи за тим, як персонажі або мовці використовують лексику в конкретних ситуаціях, студенти розвивають глибше розуміння вживання слів і набувають багаж знань для власної комунікації.

Загально відомим є факт, що для найкращого запам'ятовування інформації (у даному випадку іншомовних слів) потрібно задіяти різні органи чуття. Коли учні дивляться відеоролики, вони не лише чують нові слова, але й спостерігають за виразом обличчя, мовою тіла та інтонаціями, які передають додаткове значення. Цей мультисенсорний підхід підсилює засвоєння лексики, створюючи міцніші когнітивні зв'язки. Навіть більше цей підхід може викликати емоції в старшокласників,

роблячи процес навчання більш захоплюючим і таким, що запам'ятовується. Психологи стверджують, що емоційно заряджений контент з більшою ймовірністю зберігається в довготривалій пам'яті [4].

Аудіовізуальні матеріали пропонують учням старшої школи широкий вибір способів та джерел для розширення лексики. Фільми, що представляють різні часові періоди, культури чи жанри, знайомлять учнів зі спеціалізованою лексикою, пов'язаною з цими конкретними ситуаціями. Це розширює їхні лексичні знання і дозволяє їм вживати більш різноманітні вирази. Переглядаючи історичні документальні фільми чи фільми іноземними мовами, учні можуть зустріти слова, які зазвичай не зустрічаються в їхніх підручниках. Наведемо приклади декількох ключових слів для розуміння важливих історичних подій:

- D-Day – це Decision Day (День рішення); день вторгнення союзних сил на пляжі Нормандії під час Другої світової війни;
- Magna Carta – історичний документ, який встановив обмеження влади англійського короля і визначав права і свободи громадян;
- Suffrage – це слово вказує на право голосу та участь у виборах і може бути пов'язане з жіночим рухом за права голосу.

Тільки використовуючи різні ресурси старшокласники можуть всебічно розширювати свій словниковий запас за межами класу, роблячи процес навчання більш повним і приємним.

Також аудіовізуальні засоби – це чудовою платформою для спільного навчання старшокласників. Групові дискусії та вправи, зосереджені на перегляді та аналізі відео або фільмів, можуть покращити засвоєння лексики. Обмінюючись інтерпретаціями, думками та зв'язками з іншими, учні можуть поглибити своє розуміння нової лексики. Крім того, спільне навчання розвиває навички критичного мислення, заохочує творчість і формує впевненість у використанні нової лексики в письмовій та усній формах.

Ще однією перевагою аудіовізуальних матеріалів є доступність та гнучкість. Учні можуть отримати доступ до матеріалів у будь-який час і в будь-якому місці, що сприяє самостійному навчанню та навчанню впродовж усього життя. Аудіовізуальні матеріали можна використовувати в різних освітніх середовищах, таких як класи, онлайн-курси або матеріали для самонавчання, що робить їх гнучким і доступним інструментом для розширення словникового запасу [5].

Хоча аудіовізуальні матеріали мають численні переваги, існують і проблеми, які слід враховувати, зокрема питання авторського права, забезпечення рівного доступу для всіх учнів, а також потреба у відповідній технологічній інфраструктурі в деяких регіонах. Творці контенту й освітяни

повинні пам'ятати про ці виклики, використовуючи мультимедійні ресурси на своїх уроках.

Іншим негативним аспектом є те, що при надмірному використанні аудіовізуальні засоби можуть знизити в учнів навички міжособистісного спілкування. Часто відео або прослуховування записаного контенту передбачає перегляд учнями, що є самотнім досвідом. Коли старшокласники проводять значну кількість часу в такому пасивному, неінтерактивному режимі, вони можуть мати менше можливостей для безпосередньої взаємодії з учителями та однолітками. Щоб пом'якшити цю проблему, вчителям важливо знайти баланс між аудіовізуальними матеріалами і традиційними, міжособистісними методами навчання. Поєднання мультимедійних ресурсів з можливостями для активного обговорення, групової роботи та взаємодії між вчителем і учнями може допомогти учням не лише розширити свій словниковий запас, але й підтримати та покращити навички міжособистісного спілкування.

Слід зазначити, що аудіовізуальні матеріали чудово підходять для ознайомлення з новими словами та надання контексту, однак вони не завжди дозволяють глибоко дослідити значення слів та їхні нюанси. Також відеоролики не надають старшокласникам достатньо можливостей для активної практики та використання цих слів у власному письмовому та усному мовленні.

Висновки. Учні старших класів можуть отримати велику користь від використання аудіовізуальних матеріалів як засобу розширення словникового

запасу. Використовуючи візуальні стимули, контекстне навчання, різноманітні джерела розширення словникового, досвід мультисенсорного сприйняття та спільне навчання, учні розвивають глибше та всебічне розуміння лексики. Інтеграція аудіовізуальних матеріалів у процес вивчення мови не лише сприяє змістовному залученню, але й дозволяє учням здобувати мовні навички в автентичному та контекстуальному середовищі. Вчителі повинні використовувати можливості аудіовізуальних ресурсів, щоб покращити засвоєння лексики та озброїти своїх учнів мовними інструментами, необхідними їм для майбутнього успіху.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ніколаєва Ю.С. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник. Київ : Ленвіт, 2002. 328с.
2. Mishra S. K., Yadav B. Audio-Visual Aids & The Secondary School Teaching. *Global Journal of Human – Social Science*. 2014. URL: https://globaljournals.org/GJHSS_Volume14/3-Audio-Visual-Aids-and-The-Secondary.pdf
3. Fetylyana P., Harwati H., Yunus M. Use of Technology in English Language Teaching and Learning. *An Analysis: International Conference on Language, Medias and Culture*. 2012. Vol. 33, № 12. P. 150-156
4. Gains, R. Working with words: A guide to teaching and learning vocabulary St. Redmann. – Cambridge: Cambridge University Press, 1986.
5. Бичкова Н.І. Типологія відеофонограм для навчання усного іншомовного спілкування. *Методика викладання іноземних мов*. 1992. Вип. 21. С. 68–71.